

PES Přehled českých plemen
Českých psích plemen je sedm, tři jsou uznaná i mezinárodně Strany C1 a C3

VĚDA Týden vědy
Pojďte na návštěvu do laboratoří Strana C6

PÁTEK 26. 10. 2012
WWW.IDNES.CZ

Cestování
15 tipů na podzimní prázdniny z celé České republiky

Boxweiler, to zní sice divně, ale tenhle pes existuje. Zejména v USA kříží psí rasy ve velkém ve snaze vyšlechtit ideál.

Vyšlechtit nové plemeno trvá léta

Co si myslíte, že je labradoodle? Nebo trochu familiérně doodlík? Milovníci psů už zřejmě tuší. I když kříženec labradora a pudla není uznaným plemenem, jeho obliba ve světě raketově roste. Zejména v USA. Mnohé zřejmě napadne, že tato rasa vznikla díky díře v plotě dvou sousedů, jenže tak jednoduché to rozhodně nebylo. Australští kynologové přesně věděli, co dělají, když tato dvě plemena spojili. Jejich cílem bylo vyšlechtit asistenčního psa, který bude pomáhat nevidomým, vozíčkářům a postiženým lidem.

Po pudlovi zdědil labradoodle skvělou srst, která téměř nelíná, a proto je vhodný i pro alergiky, labrador zase přidal trpělivost, pracovitost a velmi mírnou povahu.

V České republice jsou tyto psi devět let, mají dokonce i svůj vlastní klub, který se snaží chov cíleně rozvíjet. Takový boom jako v USA však u nás nenastal. Na výstavě tohoto chlupáče ale nepotkáte, na oficiální výstavy totiž mohou jen psi s průkazem původu.

Uznání plemene trvá i třicet let

Aby mezinárodní kynologická společnost plemeno uznala, je k tomu třeba opravdu dlouhá doba. „Trvá to třeba třicet let. Je důležité, aby byl pes ustálený a štěňátka se rodila vždy stejná, bez odchylek, a toho určitě nedocílíte v krátkém čase. Labradoodleové se stále rodí odlišní, je třeba na šlechtění plemene ještě pracovat,“ říká předsedkyně klubu Andrea Tvrďá. Sami chovatelé většinou s žádostí o registraci čekají do doby, než se jim pes zdá dokonalejší.

Získat uznání nového plemene, to

FAKTA

S papírem, nebo bez něj?

Počty psů nejsou nikde evidovány, Českomoravská kynologická unie odhaduje, že jich v Česku běhají zhruba 2 miliony. Celých 20 procent z tohoto počtu má **průkaz původu**. To je něco podobného, jako je náš **rodný list** – jejich rodiče byli uchováni a zapsáni do plemenné knihy. Pokud má pes uchovněné rodiče, kteří splňují podmínky příslušného chovatelského klubu, dostane průkaz původu. Jestliže vám majitel tvrdí opak s příběhem o „nadpočetném“, **sedmém kusu** z vrhu, lže. Pokud se u fenky nebo u psa objeví nějaká vylučující vada, nejsou zařazeni do chovu a nemohou na nich být odchována štěňata.

Průkaz původu nezavazuje k tomu, že **je třeba chodit na výstavy**. Je to doklad, který můžete odložit a nikdy víc ze šuplíku nevytáhnout, ale je to jistý předpoklad vlastností zvířete – zejména vzhledu a povahových vlastností vámi zvoleného plemene. A třeba i zdraví. Nemusíte se tak bát, že z koupené čivavy vyroste vlkodav. Každé plemeno je zatíženo určitými **zdravotními problémy**, které se týkají celé populace a s nimiž se chovatelé v čistokrevném chovu snaží bojovat. Pokud je pes bez papírů, nikdy nevíte, jaké nemoci se v chovu vyskytovaly.

je velmi složitý proces, na který mnozí chovatelé nemají chuť ani náladu. A tak si prostě kříží, nezávazně a tak trochu po svém. Třeba ti v USA jsou křížením ras doslova posedlí. Existují zde chovatelské stanice, které zkříží snad vše, co jim přijde pod ruku. A tak se někteří majitelé mohou pochlubit třeba bassadorem, což je potomek baseta a labradorského retrívra, jiní zase ukazují boxweilera, z názvu lze odvodit, že jeden rodič byl boxer, druhý zase rotvajler.

Lingvisté jistě ocení také spojení knírače a pudla, kterému se říká schnoodle. Když už víte, dle jakého klíče chovatelé postupují, zkuste uhadnout, jaká plemena se musela spojit, aby se narodil beagador. Ano, máte pravdu, nebyl to nikdo jiný než bígl a labradorský retrívr. Není však pravidlem, že by se křížili jen dva psi.

V roce 1973 třeba ve Spojených státech vyšlechtili psa Canis panther, a to hned ze čtyř psů: německé dogy, labradorského retrívra, dobrmana a

stafordšířského bulteriéra. A i když není pes uznán kynologickou společností, jeho obliba je v USA ohromná. V povaze má totiž nedůvěru a obranu svého sídla i pána. Američané si tak spočítali, že je levnější koupit si psa než platit statistice za jiné zabezpečení domu.

Jenže to je ve fotbalové řeči tak trochu druhá liga. Tou první jsou plemena, která jsou mezinárodně uznána. A to je možné jen u těch, která mají v chovu nejméně osm vzájemně nepříbuzných linií, v každé této linii jsou nejméně dva psi a šest fen, což je nejméně 64 jedinců. Důležité je, aby tyto linie byly nezávislé, tedy nepříbuzné.

Pokud uspějí, znamená to, že se jejich majitelé mohou účastnit různých výstav, soutěží, a pokud jich vyhrájí dost, získat třeba titul Šampion roku. Jenže i v této fázi přichází zádrhel.

Zmatek: dvě mezinárodní kynologické společnosti

FCI a UCI jsou dvě mezinárodní kynologické společnosti, vůbec však nespolupracují a vzájemně o sobě téměř nic nevědí. FCI, celosvětově uznávanější, pořádá ročně řadu mezinárodních výstav a pracovních zkoušek. UCI má méně členů a výstavy pořádá zhruba dvakrát do roka. Chovatel, který je zaregistrován u jedné organizace, nemůže na výstavě té druhé.

Podstatný rozdíl mezi organizacemi je zejména v uznávání plemen. Aby chovatel mohl vůbec požádat o registraci FCI, musí plemeno splnit výše zmíněné podmínky. Plemeno je pak uznáno prozatímně a až po deseti letech se může dočkat definitivního uznání. To je dle některých chovatelů také doba, za kterou může být plemeno řádně vyšlechtěno. U UCI je proces mnohem jednodušší, stačí platný rodokmen psa z dané země a prezident organizace plemeno na mezinárodní výstavě uzná.

Tak třeba takový bandog – UCI tohoto psíka již léta uznává, FCI se k tomu však nemá. Nebo velmi dobře známý pražský krysafík, který FCI o uznání teprve nedávno požádal, přitom první zmínka o tomto psovi pochází již z roku 1770, dosud není uznán. Celkově nyní FCI uznává 352 plemen.

Módní záležitost

Můžeme třeba tisíckrát říci, že pes není módní doplněk. Že nepodléhá žádným trendům a lidé při výběru domácího mazlíčka nepomýšlejí na to, aby byli „cool“. Avšak budeme tak trochu lhát. Každá doba má nějakého svého hrdinu. Tak třeba v roce 2008 raketově vzrostl počet malých, takzvaných kapesních psíků – o celých 417 procent oproti roku 2006.

V České republice zase v posledních letech „frčí“ border kolie, ovčácký pes, který se tu poprvé objevil v roce 1992. loni jich na našem území bylo odchováno 877. Česká srdce však dlouhodobě patří německým ovčákům, jezevčíkům a pak jorkšířským teriérům. Velmi oblíbení jsou také labradoři a v posledních letech biglové. Naopak z módy v posledních letech vyšel aljašský malamut, irský setr, sibiřský husky nebo třeba čau-čau. Výrazný pokles znamenal dokonce i kdysi všemi milovaný dalmatin.

Michaela Svobodová

Zajímavá plemena psů
Nejvíce jsou žádána zvířata vhodná do rodiny

Evropský saňový pes

Známejší u nás pod zkratkou ESP (éespéčko). Původně byli psi používáni k tahání běžkařů. Vyšlechtění jsou z německého krátkosrstého ohaře, pointera a greyhounda. Rovněž v sobě nesou větší či menší znaky alaskana a sibiřského huskyho. Pointer dodal ESP dobrý čich a povahu, greyhound rychlost, alaskan sílu. Není mezinárodně uznán.

Ruský toy

Plemeno, které čeká na definitivní uznání od mezinárodní kynologické organizace FCI. Vychází z anglického toy teriéra, který byl v Rusku velmi oblíbený. Pak byl chov téměř zastaven, ale začal znovu. Po letech se vyvinulo nové plemeno: ruský toy, se dvěma varietami: dlouhosrstou a hladkosrstou.

Eurasier

Uznáno FCI od roku 1973. Šlechtit se začalo v 50. letech v Německu. Cílem byl hodný, klidný pes bez loveckého pudu. Zkřížením čau-čau a vlčího špic vznikla rasa vlčí čau později byl přidán k této rase ještě samojed a od roku 1973 nese rasa název eurasier – spojení ras Evropy a Asie. Je fixovaný na rodinu a není agresivní.

Bílý švýcarský ovčák

Ačkoliv se toto plemeno zdá velmi mladé, má společný původ s německým ovčákem. Bílá barva však tehdy byla považována za vylučující vadu a v Evropě pes skoro vymizel. Ve Spojených státech vznikl v roce 1969 klub na podporu tohoto plemene. O něco později bylo zavezeno zpět do Evropy. Až v roce 2002 bylo plemeno předběžně uznáno FCI.

Canis panther

I když se nejedná o rasu uznanou FCI, rozhodně stojí za zmínku. Vznikla totiž zkřížením černé německé dogy, labradorského retrívra, dobrmana a stafordšířského bulteriéra. A co bylo cílem chovatelů? Vytvořit psa, který bude skvělý ochránář, hlídač a zároveň poslušný a snadno cvičitelný. Prý se to povedlo. V Americe je dnes tento pes velkým hitem.

Italský corso pes

Jeho jméno je odvozeno od latinského výrazu „cohors“, což znamená ochránce a strážce domu. A k tomu je také určen. Cane corso je přímým potomkem starých římských molossů. Plemeno bylo oficiálně zaregistrováno pouze v Itálii. V roce 2007 pak bylo uznáno FCI. Dnes je to jedno z nejzávažnějších a cenných plemen. Foto: Shutterstock, Profimedia.cz a Foto WAMI

Labradoodle
Jedna z variant, jak dopadlo křížení labradora a pudla.
Foto: Shutterstock